

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji	2,55 zł.
Z odnośzeniem i w agencjach	2,65 "
Na pocztę, już z odnośzeniem	2,91 "
Kwartalnie w ekspedycji	7,65 "
Na pocztę już z odnośzeniem	8,73 "

Strajki i inne wypadki zwalniają Wdawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — — — — — części kwoty abonentowej — — — — —

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio lam. lub jego miejsca 16 gr. w dziale ogłoszeniowym, od wiersza mm. 3 lam. lub jego miejsca 40 gr. w dziale redakcyjnym. Z zagranicy 100% drożej.

Ogłoszenia przyjmują się do godz. 8 przed po

Pątek: † Germana i Serap.
Sobota: † Wigilja, Symfr.

CHOJNICE, sobota dnia 31 października 1931 r.

Słońca wschód 6:28 zachód 16:12
Księżyc wschód 18:53 zachód 12:34

31/X

OBYWATELE!

31/X

Żyjemy w epoce, w której o bycie i rozwoju narodów decydować będą nie inne ale te stare, proste hasła, któremi są praca a zwłaszcza oszczędność, zwana popularnie drugą „Opatrnością“.

Ujawniający się tu i ówdzie brak zaufania we własne siły a zwłaszcza do naszych wypróbowanych instytucji finansowych, podsycany przez wrogi naszemu nałstwu element, a polegający na wycofaniu wkładów oszczędnościowych i przetrzymywaniu ich w skrytkach domowych, nie ma żadnego uzasadnienia.

Wypowiedzenie walki kryzysowi zaufania jest najważniejszym zagadnieniem chwili bieżącej.

Waluta polska opiera się na silnych podstawach zabezpiecza ją ponadto rezerwa walutowa w wysokości 20 milionów dolarów we formie kredytu udzielonego nam przez najpoważniejsze banki emisyjne świata.

Należy oszczędzać w złotych polskich, gdyż w ten sposób zabezpieczamy najlepiej siebie i własną rodzinę.

Oszczędność, złożona w pewnych instytucjach finansowych, umożliwia udzielanie dogodnego i taniego kredytu, zwalczanie lichwy pieniężnej i stwarza własne kapitały, które zużyte celowo w gospodarstwie przyczyniają się do jego rozwoju i przez to do zwalczania bezrobocia.

Oszczędzając systematycznie, kładziemy podwaliny pod pieniężnictwo ludowe oraz budujemy silną i finansowo niezależną od zagranicy Polskę!

Chojnice, dnia 31 października 1931 r.

LOKALNY KOMITET OBCHODU „DNIA OSZCZĘDNOŚCI“

Starosta Powiatowy Dr. Zaleski przewodniczący, Buran, Naczelnik Urzędu Skarbowego Pod. i Opl.

Skarb., Ciecierski, kierownik Szkoły Dokszałcającej, Cwiejkowski, naczelnik urzędu pocztowego, Czarnowski, dyrektor Miejskiej Komunalnej Kasy Oszczędności, Domachowski, Inspektor Straży Granicznej, Dr. Drozdowski, prezes Sądu Okręgowego, Gawronki, dyrektora Oddziału Banku Polskiego, Grochowski, inspektor szkolny, Karpus, referent oświatowy, major dypl. Kotwicz-Dobrzański, dowódca I Baonu Strzelców, Dr. Korzeniowski, dyrektor gimnazjum państwowego, Kozubski, dyrektor Szkoły Handlowej, ks. kanonik Makowski, Matysikowa, dyrektorka gimnazjum żeńskiego, Nagórski, dyrektor Banku Ludowego, Paprocki, kierownik szkoły powszechnej męskiej, Polachowski, dyrektor Powiatowej Komunalnej Kasy Oszczędności, Putynkowski, kierownik Szkoły Powszechnej Żeńskiej, Schlonski, dyrektor banku „Bankverein“, Dr. Sobierajczyk, burmistrz miasta Chojnice, Dr. Stefanicki, prokurator, Zachorowski, naczelnik Urzędu Skarbowego Akcyz i Monopolów.

Więści o krótkiej treści

Samochód zderzył się z pociągiem

na szosie Troppan-Komorau. 5 osób w samochodzie zostało ciężko rannych, z których 4 zmarły w szpitalu.

O wprowadzeniu brytyjskiej waluty

obraduje obecnie wydział angielskich rzeczoznawców finansowych. Ma on przedłożyć rządowi memoriał, rozstrzygający sprawę, czy należy wprowadzić w imperjum jednolitą walutę, czy nie.

Transporty złota z Ameryki do Francji

trwają nadal. Wczoraj przybył do Francji transport złota za około 200 milionów zł. W ostatnich 3 tygodniach transporty te wynosiły około miliard 400 milionów zł.

Majątek Edisona

Według wiadomości urzędowych pozostawił wielki wynalazca Edison okragło 100 milionów zł.

Prof. Piccard u króla Karola rumuńsk.

Bukareszt. — Król Karol przyjął prof. Piccarda i udekorował go krzyżem lotniczym.

II Szwajcaria grozi Niemcom wojną celną

Berlin. — Między Szwajcarią a Niemcami wybuchł konflikt gospodarczy, który grozi przybraniem ostrej formy. W kołach nieoficjalnych omawiana jest nawet sprawa wypowiedzenia wojny celnej Niemcom przez Szwajcarię.

Kardynał - protektor polskiego zromad. Ojców Zmartwychwstańców

Ojciec Święty mianował Kardynała Marchetti Selvaggiani protektorem polskiego Zgromadzenia Ojców Zmartwychwstańców oraz papieskiego kolegium polskiego w Rzymie.

Preliminarz budżetowy

Preliminarz budżetowy oddany już został do druku i wniesiony zostanie do Sejmu w sobotę rano.

Marszałek Piłsudski wrócił do Polski

Warszawa. — Wczoraj powrócił z Rumunii do Polski marszałek Piłsudski.

P. marszałek Piłsudski wyjechał do Warszawy zegnany na dworcu przez premiera Jorge, ministra spraw zagr. Ghige i ministra wojny gen. Stefanescu.

Trzeci dzień procesu brzeskiego

W trzecim dniu procesu Centrolewu pierwszy przemawiał osk. pos. Pragier, który na wstępie skreślił historię PPS — mówiąc, iż wywalczyła ona niepodległość Polski i obdarzyła ją republiką. Następnie przeszedł do szczegółowego opisu inkryminowanego okresu czasu i swego udziału w tej akcji. Centrolew, mówił, nie jest porozumieniem ludzi, jest porozumieniem stronniczym. Na czele Centrolewu stały zarządy klubów parlamentarnych, w skład których nie wchodziłem. „Kiedy w Brześciu sędzia Demant pytał się mnie, czy kongres wzywał do nieplacenia podatków, oświadczyłem, że kongres nie powziął takiej uchwały. Kongres nawoływał do nieposłuszeństwa tylko wobec rządu nielegalnego. W celi więziennej w Brześciu miałem wiele wolnego czasu, który przechodziłem. I zgadzam się z Marszałkiem Piłsudskim, że myśli wychodzące są najlepsze. Myślałem wiele — dlaczego zostałem aresztowany. W organizacji kongresu udziału nie brałem, nie zasiadywałem w prezydium, byłem jednym z tysięcy szarych uczestników kongresu.

Jako drugi zeznawał osk. Ciołkosz. „Przyznaje się do jednej winy, mówił, do udziału w spisku, dążącym do obalenia rządu bez zmiany ustroju... Uchwała kongresu krakowskiego była petycją do Prezydenta w myśl konstytucji. Tutaj Ciołkosz cytował szereg przykładów z historii, analogicznych do tego rodzaju petycji.

Dalej przyznał się Ciołkosz, iż urządził 400 zebrań agitacyjnych. „W ośmieszeniu rządu niema nic złego“, wołał, dlaczego bowiem wolny obywatel nie ma mieć prawa śmiać się ze swego premiera? Dalej stwierdza: „Kiedy na wiecach krzyczano: Pójdźmy z widłami i cepami, uspokajałem tłumy słowami: Nie z widłami, lecz z karkami wyborczymi! W tym momencie jeden z prokuratorów zwrócił się do przewodniczącego, aby ukrócił swawolne słowa oskarżonego. Wywiązał się ostry dialog między obroną a prokuratorem, poczem Ciołkosz dalej przemawiał, aż przewodniczący odebrał mu głos.

Po nim przemawiał Witos. Witos zaznaczył na wstępie, że nie należał do tego samego obozu, co poprzedni mówcy. Inna jest jego ideologia i inny stosunek do przewrotu majowego. Witos przebiega wszystkie etapy własnej kariery politycznej, sięgając do czasów — kiedy z Galicji posłował do Sejmu Krajowego w r. 1902, poczem omawia wszystkie swoje premierostwa. W ciągu dwugodzinnego przemówienia nie wywołał ani jednej uwagi ze strony prokuratora, z którym później polemizował raz tylko w sposób b. oględny.

Do właściwego tematu dobiegł dopiero pod koniec przemówienia — przyczem przytoczył niezmany ciekawy szczegół. Gdy chłopów namawiano do wyjazdu na kongres krakowski, pytali się oni: „A czy tam nas bić będą?“ Chciał on przez to podkreślić że masy chłopskie nie były rewolucyjnie nastrojone.

Ostatni zeznawał Kiernik, który stwierdził, iż niema oficjalnie żadnego Centrolewu a jest tylko porozumienie 6 stronniczym. Jako prawnik poddał następnie analizie prawniczej dyktaturę.

5.292.000 zł. na bezrobocie w listopadzie

Na posiedzeniu Zarządu Głównego Funduszu Bezrobocia uchwalono na listopad przyznać 5.292 tys. zł.

O mord Tadeusza Hołówki

W dniu wczorajszym przybył do Warszawy, po 6-tygodniowym pobycie w Małopolsce Wschodniej prowadzący dochodzenie w sprawie zamordowania śp. Tadeusza Hołówki, sędzia śledczy do spraw nadzwyczajnej wagi J. Skorzyński.

Podobno wstępne badania aresztowanych dwóch Ukraińców z stały już zakończone. W sprawie tej należy oczekiwać wkrótce oficjalnego komunikatu.

Ostatnie posiedzenie Sejmu

Na środowym posiedzeniu sejmowym marszałek zawiadomił o rezygnacji p. Czetwertyńskiego ze stanowiska wicemarszałka oraz pp. Korneckiego, Michalkiewicza, Pobożnego i Pawlaka ze stanowiska sekretarzy.

Przyjęto projekt nowelizacji ustawy w uregulowaniu cukrem, przyczem pos. Dembiński domagał się uwzględnienia postulatów rolnictwa przy kontyngentowaniu buraków.

Następnie przyjęto projekt ustawy o uprawnieniu hipotecznym zezwoleń na parcelację gruntów oraz nowelę do dekretu Prezydenta o odpowiedzialności skarbu państwa za przesyłki pocztowo-telegraficzne i rozmowy telefoniczne.

Następnie odrzucono kilka wniosków lewicy, poczem przystąpiono do pierwszych czytań przedłożenia rządowego i przy noweli do podatku dochodowego wywiązała się dyskusja, w której przemawiał p. Rymar.

Wniosek nagły Klubu Narodowego i innych klubów w sprawie prześladowania żywołu polskiego na Łotwie został odesłany do komisji spraw zagranicznych.

Następne posiedzenie Sejmu 4 listopada.

Delegacja urzędnicza w prezydium Rady Ministrów

Dn. 27 bm. podsekretarz stanu w Prezydium Rady Ministrów Nakonecznikoff - Klukowski przyjął delegację naczelnego komitetu pracowników państwowych, kolejowych i komunalnych w osobach inż. Łopuszańskiego, dr. Krajewskiego, Jastrzębskiego i Sikorskiego, która przedstawiła mu szereg postulatów reprezentowanych przez siebie organizacyj, a mianowicie przywrócenia dodatku do poborów, doraźna pomoc w formie jednorazowego zasiłku, ułatwień odroczenia urzędników przez rozłożenie spłat zaliczek na podwójną ilość rat, przyznanie urzędnikom umownych cen na węgiel z kopalni państwowych, zwolnienie z opłat szkolnych, obniżenie czynszu w domach skarbowych itp.

P. wiceminister Nakonecznikoff - Klukowski oświadczył delegacji, że przy obecnej sytuacji finansowej nie może przyrzec na czas najbliższy zrealizowania postulatów, stwierdzających obciążenie dodatkowe dla skarbu państwa. Jeśli zaś chodzi o sprawę, dotyczącą rozłożenia zaliczek na większą ilość rat, to sprawa ta została podjęta przez rząd już w lipcu br. i wydane zostało zarządzenie rozkładania spłaty zaliczek na znacznie większą niż dawniej ilość rat.

W sprawie ustaw urzędniczych — oświadczył p. wiceminister — że ustawy te nie są jeszcze w chwili obecnej dojrzałe do wniesienia do Sejmu, a więc i dyskusja nad tą sprawą nie jest w chwili obecnej aktualną.

Reorganizacja Kas Chorych

Warszawa. — W ostatnim „Dzienniku Ustaw” ukazało się rozporządzenie w sprawie reorganizacji Kas Chorych. Reorganizacji podlega 61 kas, likwidacji ulegną 182 kasy. Okręgi zlikwidowane zostaną włączone do okręgów reorganizowanych kas. Rozporządzenie weszło w życie z dniem wczorajszym. Jednocześnie dowiadujemy się, że z końcem bież. roku budżetowego zlikwidowany zostanie Główny Urząd Ubezpieczeń którego agendy przejmie departament opieki społecznej w Ministerstwie Pracy.

Za prawdę historyczną — 3 miesiące więzienia

Wilno. — Dzienniki donoszą z Litwy: W Olicie stanął przed sądem nauczyciel i kierownik szkoły polskiej Władysław Herkowski, oskarżony o nauczanie dzieci polskich w duchu antypaństwowym. Herkowski na wykładach historii mówił o tem, że Wilno mimo tego, że było prastarą stolicą dawnej Litwy, która była związana z Koroną węgla unii, jest miastem polskim, czego dowód dała ludność Wilna podczas plebiscytu. Sąd litewski skazał Herkowskiego na 3 miesiące ciężkiego więzienia oraz wysiedlenie z granic Litwy.

Stan bezrobocia

Liczba bezrobotnych w Polsce w dniu 20 bm. wynosiła 251.304 osób, co w porównaniu ze stanem z przed tygodnia (17 bm.) wykazuje bardzo nieznaczny spadek liczby bezrobotnych, mianowicie o 6 osób.

Na ogół bezrobocie w ciągu tygodnia sprawozdawczego nie podlegało znacznym wahanom; największy spadek zanotowano w Częstochowie (o 157), największy wzrost zaś na Śląsku (o 251).

Zasiłki ustawowe w dniu 16 bm. pobierało 56.845 bezrobotnych.

Zagadnienie mniejszości narodowościowych w Polsce

IV.

Obok tego istnieje na terenie Wschodniej Małopolski jeszcze t. zw. ruch Starorusinów, to jest Rusinów, uważających siebie za odłam narodu rosyjskiego i stąd ciężących kulturalnie i politycznie ku Rosji. Ruch ten, który zresztą nigdy nie zataczył większych kręgów, obecnie po upadku dawnego państwa rosyjskiego jest bez znaczenia, zachowanie się zaś nielicznych Starorusinów wobec Polski zupełnie lojalnie.

Tak przedstawia się mniej więcej obecnie położenie narodowościowe na naszych ziemiach Wschodnich.

Jakie są nasze w tej sprawie poglądy, jak zwykliśmy się zachowywać wobec tego zagadnienia?

NASZE KONCEPCJE MNIEJSZOŚCIOWE.

Otóż tu wychodzi na jaw jedna z głównych naszych wad, uważanych przez nas tak często za zalety — nasza tradycyjna bierność. Większość Polaków podchodzi do sprawy nie rozumiejąc wogóle istoty tego zagadnienia, poczynania swe opierają na jakichś zasadach ogólnych, abstrakcyjnych albo prosto przenosi gotowe obce wzory do naszych niesłychanie skomplikowanych a swoistych stosunków.

KONCEPCJA POLSKI ETNOGRAFICZNEJ.

I tak znaleźli się u nas głównie przed wojną, a po części i teraz ludzie, którzy radzili cofnąć się na nasze terytorjum etnograficzne. Powoływali się przytem na jakieś ogólnoludzkie prawa mocą których przeprowadzali w myśli jakieś stałe granice

Nowy transport złota do Polski

W jednym z ostatnich dni przewieziono samolotami P. L. L. „Lot” z Wiednia do Polski do różnych banków w Warszawie, Lwowie, Krakowie oraz Brnie znaczniejsze transporty złota, o łącznej wadze 150 kg., wartości około 1 milion zł.

Ogółem w ciągu października przewieziono samolotami komunikacyjnymi do Polski około 250 kg. złota, przeważnie z Anglii.

Podniosły obchód święta Chrystusa króla w nieszczęśliwej Hiszpanji

W ubiegłą niedzielę, jako w dzień Chrystusa Króla, w tej samej chwili, gdy Papież celebrował Mszę św. w bazylice watykańskiej, we wszystkich kościołach i kaplicach katolickich w Hiszpanji odprawione zostały nabożeństwa i modły na intencję skołatanego nieszczęściami kraju. Szczególnie wzruszający przebieg miały nabożeństwa w Madrycie, gdzie skupione, karne tłumy, łącząc się z krucjatą modłów, nakazanych przez Ojca Św. błagały Boga o pomoc w tych ciężkich przejściach, na jakie narażona jest obecnie Hiszpanja.

Kryzys w Hollywood

Hollywood przestało już być zaczarowanym ogrodem Hesperyd, gdzie na drzewach rosną złote jabłka. Mroźny powiew kryzysu sięgnął i tu. Następują masowe redukcje, które nie oszczędzają nawet gwiazd: zredukowano np. Menjou, obcięto pensję Greta Garbo z 10 na 8.000 dolarów tygodniowo, 17 mniejszych atelier filmowych zamknęło swe podwoje, studio stoją pustkami. Jeszcze rok temu produkcja Hollywoodu sięgała cyfry 350 wielkich i 500 małych filmów, dzisiaj zmalała ona do połowy. Rok temu produkowano za 200 milionów dolarów, dzisiaj — za 100 milionów.

Kościół ewangelicki o odpowiedzialności Niemiec za wojnę światową

W czasie obrad swych, które w tych dniach odbyły się w Berlinie, niemiecko-ewangelicki wydział kościelny, najwyższa reprezentacja niemieckiego kościoła krajowego, uchwaliła rezolucję w sprawie odpowiedzialności z wojny światowej. Rezolucja przypomina, że w ostatnich latach ze strony czynników kościelnych niemieckich i międzynarodowych niejednokrotnie podejmowano, były kroki w sprawie winy za wojnę światową i wskazuje na poparcie jakiegoś tej walce używając wybitne osobistości i kościoły protestanckie zagranicą. Mimo to jednak „krzywdą” nie została naprawiona i winę za wywołanie wojny przypisuje się nadal narodowi niemieckiemu. Rezolucję tę przesłano wszystkim niemieckim gminom ewangelickim zagranicą, oraz wszelkim między narodowym związkom protestanckim.

W sprawie katastrofy gdyńskiej Monter gazowni Hryszko przyznał się do fałszywych zeznań

W śledztwie w sprawie katastrofalnego wybuchu gazu w Gdyni, prowadzonym z niesłabnącą energią przez sędziego śledczego okręgowego p. Karasiewicza, nastąpił obecnie ciekawy zwrot, rzucający nowe światło na okoliczności, w jakich katastrofa się wydarzyła.

P. sędzia Karasiewicz zarządził aresztowanie jed-

nego z głównych świadków, pomocnika monterza zakładu gazowego Władysława Hryszki za złożenie fałszywego zeznania w śledztwie w sprawie katastrofy, jak również za złożenie fałszywego zeznania w miejsce przysięgi w procesie cywilnym „Z. U. P. U.” przeciwko Zakładowi Gazowemu.

Monter Hryszko był tym, który poraz ostatni badał kurek w piwnicy gmachu „Zupu” podczas próby powietrznej w dniu 1 października. W śledztwie pierwotnym twierdził on, że znalazłszy wszystko w porządku zamknął wówczas piwnicę na kłódkę, a klucz wręczył synowi admin. domu, względnie właściciela piwnicy. Na twierdzeniu tem konstruowano następnie różne domysły co do faktu, stwierdzonego przez Komisję Śledczą, po usunięciu gruzów, że piwnica w chwili wybuchu była otwarta.

Otóż obecnie monter Hryszko przyznał się, że złożył początkowo zeznanie fałszywe, pragnąc rzekomo bronić swych pracodawców. W rzeczywistości zaś cała historia o zamknięciu piwnicy i oddaniu kluczy chłopcu została przezeń zmyślona.

Hryszko został przewieziony do więzienia śledczego w Starogardzie, gdzie jak wiadomo, znajdują się również dwaj poprzednio aresztowani kierownicy gazowni.

W sprawie ekspertu gęsi bitych

Biuro Izby Przemysłowo-Handlowej zawiadamia firmy zainteresowane, że zarządzeniem Ministerstwa Przemysłu i Handlu instrukcja, dotycząca kwalifikacji firm eksportujących gęsi bite, została uzupełniona następująco:

„Ponadto wszelkie przedsiębiorstwa wywożące gęsi bite o ile wywóz odbywa się z miejscowości położonych w pasie pogranicznym (15 km. od granicy) mogą, w celu uzyskania zaświadczenia na wolny od cła wywóz gęsi bitych, wykazywać się świadectwami przemysłowemu III lub IV kategorii handlowej, przy tem przedsiębiorstwa takie mogą nie wykazywać się zaświadczeniem o prowadzeniu ksiąg handlowych.

Przydział zaświadczeń dla tych, przedsiębiorstw nie może przekraczać 2.800 kg. w jednym miesiącu.

Uzupełnienie niniejsze wchodzi w życie z dniem 15 października rb.”

Wyrok w procesie redaktora „Gazety Bydgoskiej”

W toruńskim Sądzie Okręgowym odbyła się w środę na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora, rozprawa apelacyjna, w głosnej swej chwili sprawie „Gazety Bydgoskiej”, przeciwko red. odpow. tego pisma Kazimierzowi Małyśze, skazanemu wyrokiem Sądu Grodzkiego z dnia 12 września br. na 3 tygodnie aresztu.

WYROK.

O godz. 13.15 ogłoszono wyrok, w którym uchylił zaskarżony wyrok Sądu Grodzkiego w Toruniu z dnia 11 września br. i skazał oskarżonego Kazimierza Małyśze na 2 miesiące więzienia, 15 zł. opłat sądowych oraz koszty postępowania, uznając go winnym występku z artykułu § 131 k. k. i art. 20 ustawy prasowej za zamieszczenie na łamach czasopisma „Gazety Bydgoskiej” art. pt. „Zdzczenie moralne” Sąd dopatrzył się w tym czynie chęci rozszerzenia faktów zmyślonych lub przekreślonych skierowanych przeciw urządzeniom państwowym.

Poza tem po myśl § 40 i 41 k. k. orzekł sąd konfiskatę owego numeru „Gazety Bydgoskiej”, w którym ukazał się powyższy artykuł (301 z dnia 31 grudnia 1930 r.)

Obróńca w imieniu oskarżonego zgłosił kasację wyroku, tak, iż sprawa ostatecznie przejdzie przed Sąd Najwyższy w Warszawie.

między Narodami, których nikomu nie wolno przekraczać ani z bronią, ani z pochodnią oświaty w rękach a nadzieje na przyszłość opierają na tem, że granice te będą kiedyś ogólnie uznane i uświęcone choć rzeczywistość przez cały ciąg dziejów ludzkich wykazywała, iż obszary zajęte przez poszczególne ludy ciągle się zmieniają, rozszerzają, kurczą i posuwają, że terytorjum narodowe nigdzie nie posiada stałych granic, nakreślonych od początku przez Opatrzność, ale zależy od wewnętrznej przężności Narodu. Od jego zdolności do ekspansji, że odpowiednio do tej zdolności jedne Narody rozrastają się, inne maleją a nawet giną.

Gdybyśmy chcieli stworzyć ideał Polski etnograficznej, to okazałoby się, że na ziemiach na wschód od Bugu, czyli w województwach wschodnich, mapa etnograficzna tworzy w wielu miejscach wprost szachownicę, że zatem niepodobna byłoby przeprowadzić tam granicę państwową zgodnie z granicą etnograficzną. A przytem nasze województwa wschodnie, mimo niejednorodności narodowościowej, stanowią część polskiego obszaru narodowego w tem znaczeniu, że polskości jest tam dominującą siłą cywilizacyjną, jedyną zdolną do politycznego zorganizowania kraju. Cofnięcie się na linję Bugu byłoby wyrzuceniem się całego dziejowego dorobku poprzednich pokoleń polskich na tych ziemiach, zerwaniem się tych bogactw w zasoby naturalne ziem zniewczyłoby raz nazawsze Polskę silną i naprawdę niepodległą. Stąd też stawianie hasła Polski etnograficznej należy uważać za absurd niegodny Narodu żywotnego, niepokorażonego w zastoju cywilizacyjnym.

KONCEPCJA FEDERACYJNA.

Pozornie więcej już realną w sprawie rozwiązania zagadnienia niejednorodności narodowościowej naszych

ziem wschodnich jest koncepcja federacyjna. Zwolennicy tej koncepcji pragną rozbić jednolity ustrój państwa polskiego, gdyż ich zdaniem Polska nie ma być i nie może być państwem narodojedolnym, nie powinna mieć jednego parlamentu i rządu centralnego, lecz miałaby się składać ze sfederowanych krajów, z których każdy sam się będzie rządził. Zwolennicy ustroju federacyjnego pragną dla swych planów pozyskać jeszcze rozległe tereny Ukrainy aż po Kijów, Białoruś sowiecką oraz Litwę Kowieńską, aby w ten sposób stworzyć sfederowaną republikę polsko - ukraińsko - białorusko - litewską. Naturalnie, że w tak rozszerzonym państwie nie mogłoby być mowy o jakiegokol. jednolitości narodowej o stanowczej przewadze jednej narodowości. To też, w związku takim Naród Polski nie miałby być wyłącznym gosp. darzem, lecz powinien dzielić się w swych prawach z ową spółką narodowości. Stąd też w interesie takiego ustroju nie leży wcale popieranie polskości na kresach wschodnich, chce się fałszywie wywoływać na jej szkodę raczej ludność niepolską; nie bierze się też pod uwagę silnych narodów ziem zachodnich. Jedynym czynnikiem jednoczącym miałaby być wspólna osoba prezydenta czy też znów nawet monarchy. Żeby sobie wyobrazić, jakby taka federacja wyglądała i przewidzieć jak długo by istniała, dość popatrzeć na dzisiejsze postępowanie Litwinów i separatystów ukraińskich: skończyłaby się zupełną utratą naszych ziem wschodnich. Oczywiście, że te autonomiczne, sfederowane z nami republiki stałyby się narzędziem polityki niemieckiej — (dość chyba wskazała na zależność dzisiejszej Litwy Kowieńskiej i ruchu ukraińskiego — od Berlina) — i w ten sposób byłibyśmy otoczeni niebezpieczeństwem niemieckim ze wszystkich stron.

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 30 października 1931 r.

KWESTA ULICZNA.

W dniu wczorajszym i w dniu dzisiejszym odbywa się na terenie tej miasta kwesta uliczna na rzecz Polskiego Towarzystwa Opieki nad Sierotami po Poległych Wojskowych i Dzieci Inwalidów.

Zbierający są w posiadaniu urzędowo zapieczętowanych puszek.

CO OFIAROWAŁO OBYWATELSTWO DLA BEZROBOTNYCH.

a) dla mężczyzn: 1) ubrań kompletnych 33, 2) płaszczy 14, 3) kapeluszy 24, 4) czapek, 8, 5) kołnierzyków 30, 6) skarpetki 44 p., 7) koszul 27, 8) kalesony 3, 9) trzewików 52, 10) długie buty 1.

b) dla kobiet: 1) sukienek 14, 2) spodniczek 10, 3) bluski 24, 4) halki 5, 5) kaftanki nocne 4, 6) swetry 10, 7) szali 5, 8) majtki 7, 9) pończochy 13, 10) rękawiczki 2 p., 11) kapeluszy 5, 12) płaszcze 12, 13) trzewiki niskie 49 p., 14) trzewiki wysokie 17, 15) śniegówce 14.

c) dla dzieci: 1) czapek 31, 2) pończoch 20, 3) jarczki 20, 4) majteczki 10, 5) koszul 13, 6) rękawiczek 2 p., 7) fartuszek 5, 8) ubranka 5, 9) płaszczyki dziecięce 8, 10) podniczek 7, 11) sukienki 6, 12) płaszczyki dla chłopców 7, 13) marynarek 16, 14) ubranka kompletne 1, 15) spodniki 12, 16) trzewiki od 1 do 6 lat 28 p. 17) trzewiki dla dzieci od 5 do 14 lat 24, 18) swetr męski wełniany biały 1.

BĄDŹ CZŁOWIEKIEM!

Jeśli pragniesz przyczynić się do złagodzenia klęski bezrobocia to:

1) złóż w przedniej ofiarę pieniężną na konto Ogólnego Komitetu Niesienia Pomocy Bezrobotnym P. K. O. Nr. 307.795 i

2) weź na dożywienie ubogie dziecko;
3) złóż w naturze, czy to w postaci węgla, jarzyn, czy też ciepłej odzieży za pośrednictwem Zw. Tow. Dobroczynnych „Caritas“ lub też lokalnych Komitetów Niesienia Pomocy Bezrobotnym;

4) popieraj imprezy dochodowe, urządzone na rzecz bezrobotnych i

5) nie kupuj nigdy towarów zagranicznych, bo konsumując je, odbierasz pracę polskiemu robotnikowi.

Pamiętaj o niedoli bezrobotnych rodaków; Bądź człowiekiem w pełnym tego słowa znaczeniu, człowiekiem, który zdolny jest pojąć ogrom nieszczęścia bliźniego swego i dopomóc mu w tem nieszczęściu.

Pamiętaj o nich.

SPROSTOWANIE.

W ogłoszonym przez nas swego czasu regulaminie targów miast Chojnic, zasła omyłką z § 25 ustępie 1-szym o tyle, że zdanie „Używanie do tego celu papieru napisanego lub zadrukowanego jest **wskazane**“ winno brzmieć: „Używanie do tego celu papieru napisanego lub zadrukowanego jest **zakazane**“.

MISTRZOSTWA PRZERWANE.

Na wczorajszym posiedzeniu Komitetu Sportowego, na wniosek przedstawiciela „Sokoła“ p. Hoppego przerwano rozgrywkę o mistrzostwo m. Chojnic, z powodu zbyt późnionej pory.

MECZ TOWARZYSKI

W niedzielę dnia 1 listopada 31 o godz. 3-ciej po poł. odbędzie się mecz towarzyski pomiędzy Chojniczanką a SMP. w łasku miejskim.

KRADZIEŻ Z WŁAMANIEM.

W tych dniach dokonano kradzieży z włamaniem do szopy rolnika Warsińskiego w Grunbergu gdzie skradziono dwa zupełnie nowe fartuchy od bryczki i rower zupełnie w dobrym stanie. Widać nie sprawcy byli z stanem szopy zaznajomieni. Dochodzenia wykazały czy sprawcy nie byli z najbliższej okolicy. Szkoda wynosi około 300 zł. Poszkodowany wyznaczył wysoką nagrodę.

KRADZIEŻ ŻARÓWEK.

W korytarzu kupca Jasnocha przy ul. Człuchowskiej skradziono od dłuższego czasu żarówki. Postrawiono za wszelką cenę sprawę dopilnować ale daremnie. Dopiero wczoraj udało się jednemu ze szoferów z Autorucho zupełnie przypadkowo, przychwycić na gorącym uczynku sprawcę, w osobie młodego M. Dochodzenia wykazały gdzie sprawca skradziono żarówki podziwiał.

NIELADA PTASZEK.

Policja nasza „nakryła“ znaną na naszym bruku W. M. lat 19, która włóczęg się po restauracjach ściągając pewnemu właśc. restauracji i składowi kolonialnego butelkę czystej i win. Robiła to tak sprytnie, że kupiec nawet niczego nie spostrzegł, następnie skradła uczniowi u tego samego kupca pulower który schowany był pod poduszką. Poza to wyżej wymieniona „lamulka“ skradła pewnemu dobrze sytuowanemu panu srebrny zegarek. Wszystkie te rzeczy policja odebrała i zwróciła poszkodowanym. Do nakrycia bohaterki przyczynił się list anonimowy który dobrze rozpatrzone, po wykryciu autorki dał p. wyższe wyniki.

ŻEBRAK Z ODWAGĄ.

W dniu 27 października br. byliśmy naczynymi świadkami jak jeszcze bardzo zdrowy i silny a nie stary czasem żebrak, miał odwagę nawet w Starostwie i Wydziale Powiatowym chodzić od biura do biura i żebrac. Kiedy go zatrzymano to bez ogródki powiedział, że najpierw się porządnie ogrzał w Sta-

rostwie, kiedy mu się jeść zachciało postanowił żebrać, bo przecież w Starostwie jak mówił, pracują urzędnicy którzy przy końcu miesiąca pieniądze mają.

Koncesje wódczane

Z dniem 31 grudnia br. mija ostateczny termin cofnięcia koncesyj wódczanych osobom nieuprzywilejowanym; w tym terminie mają być odebrane wszystkie koncesje, nie znajdujące się w rękach inwalidów wojennych.

W związku z nadejściem terminu cofnięcia koncesyj, restauratorzy zabiegają usilnie o sprolongowanie go, według wszelkiego prawdopodobieństwa jednak ministerstwo skarbu decyzji w tej mierze nie zmieni.

W Warszawie wypowiedziano 69 koncesyj osobom nieuprzywilejowanym. Wobec zmniejszenia ilości punktów wyszynku alkoholu o 26, 43 koncesje na dane zostaną inwalidom wojennym.

ZNALEZIONO.

Znaleziono czapkę uczniowską, 1 klucz i szczyryk. Wymienione rzeczy odebrać można w Miejskim Urzędzie Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego (Rynek nr 2).

Ponadto znaleziono torebkę damską, bieliznę i kilka lasek. Po odbiór tych rzeczy zgłosić się należy do zawiadowcy stacji kolejowej Chojnice.

Z POMORZA

ZA GORLIWĄ PRACĘ.

Sępólno. — Na ostatnim zebraniu wpręczył prezes tuł. Straży pan burmistrz Jagielski uroczyste odznaki za gorliwą pracę w tuł. Ochotniczej Straży Pożarnej i to p. G. Grenzowi za 20-letnią, p. J. Wolskiemu naczelnikowi za 10-letnią, p. Fr. Szemrykowi i p. Br. Zirrowi za 10-letnią przynależność do Straży. Następnie odbyło się lustrowanie nowych służbowych mundurów.

124 wagony węgla i 3 wagony cukru otrzymało Pomorze dla bezrobotnych

Odpowiedzmy również szlachetną ofiarnością!

Ponieważ województwo pomorskie ma charakter wybitnie rolniczy i szczególnie zasobne jest w zakresie produkcji ziemniakami, p. Wojewoda zaproponował Naczelnemu Komitetowi do spraw bezrobocia, aby przejął zafiarowaną przez rolnictwo pomorskie pewną ilość ziemniaków i przeznaczył je dla województw uprzemysłowionych, a więc uboższych w produkty rolne. Wzajemnie za to p. Wojewoda prosił Naczelny Komitet o przydział dla Pomorza artykułu pierwszej potrzeby, którego odczuwamy brak tj. węgla kamiennego.

Naczelny Komitet uznając w pełni słuszność tego planu i inicjatywę obywatelską zgodził się chętnie na taką propozycję i przydzielił jako pierwszy kontyngent 1.855 ton węgla na Pomorze. Równocześnie jak dowiadujemy się Pomorze wysłało dotychczas 14 wagonów ziemniaków i to z pow. grudziądzkiego 5, starogardzkiego 5, sepoleńskiego 3, tucholskiego 1.

Trzeba podkreślić, że Naczelny Komitet tak energicznie przystąpił do realizacji tego planu, nie czekając narazie na przysłanie większej ilości ziemniaków z Pomorza i przesłał już na Pomorze 124 wagony węgla.

Fakt ten mówi sam za siebie. Nie wątpimy, że pomorskie sfery rolnicze reprezentowane w lokalnych komitetach pomocy bezrobotnym zrozumieją i ocenią

Z KÓŁKA ROLNICZEGO.

— Zwyczajem lat ubiegłych obchodzili sepoleńskie Kółko Rolnicze ubiegłej niedzieli swe święto, dziękując Panu Bogu za zbiór tegorocznych plonów. Podczas uroczystej mszy św. o godz. 9-ej przystąpiłi członkowie wspólnie do Stołu Pańskiego.

WIECZOR MISYJNY

odbył się w Sepólnie dnia 18 bm. staraniem naszego ks. Proboszcza w sali Domu Katolickiego. Uroczystość zagał ks. wik. Żur, witając licznie zebrane obywatelstwo. Program uroczystości składał się z śpiewów i deklamacji oraz przemówienia ks. Proboszcza, który dał pogląd na rozwijającą się akcję misyjną i zaapelował do obywatelstwa, by jaknajgorliwiej popierało sprawę misyjną. W przerwach przygrywała orkiestra tuł. Młodzieży Katolickiej.

ZUCHWAŁY NAPAD.

Działdowo. — W dniu 24 bm. o godz. 22.15 woźny Szkoły Rzemieślniczej w Działdowie p. Kazimierz Klimas, napadnięty został przez dwóch nieznanych opryszków. Gł. p. Klimas wszedł do warsztatu szkoły, oddano do niego szereg strzałów rewolwerowych, przyczem jeden strzał uderzył w lampę, którą trzymał w ręce, oraz w zegarek, znajdujący się w kieszeni kożucha. Sprawcy niepoznani zdołali zbiec.

Pierwsza rozprawa doraźna na Pomorzu

W środę odbyła się w Grudziądzu pierwsza na Pomorzu rozprawa przed sądem doraźnym. Na ławie oskarżonych zasiadł 28-letni rolnik Adam Daluge z Brzezina (pow. Świecie), oskarżony o zabójstwo, nauczyciela Jana Cenyci, o czem już donosiliśmy.

Rozprawa ta odbyła się w nastroju niezwyklego podniecenia i obfitowała w szereg ciekawych momentów. Na rozprawę powołano 12 świadków. Galeria i sala sądowa były wypełnione po brzegi publicznością.

W całodzienniej rozprawie, sąd o godz. 9 wiecz. ogłosił wyrok, skazujący mordercę na dożywotnie ciężkie więzienie z pozbawieniem wszystkich praw. Oskarżony wyrok przyjął spokojnie.

w pełni to obywatelskie stanowisko Naczelnego Komitetu i starać się będą ze swej strony, aby za „zaliczkowo“ dostarczony już węgiel na Pomorze, przesłać również skwapliwie dalsze transporty ziemniaków dla swoich współbraci do ośrodków przemysłowych.

Jak się dowiadujemy 1.855 ton węgla przydzielonych ze strony Naczelnego Komitetu dla Pomorza rozdzielono w następujący sposób między nasze miasta: Toruń otrzymuje 18 wagonów, Grudziądz 18 wagonów, Chelmża 9, Chelmno 7, Wąbrzeźno 5, Tczew 6, Czernik 6, Świecie 5, Kartusy 5, Chojnice 3, Kościerzyna 3, Wejherowo 3, Podgórz 3, Brodnica 3, Nowe Miasto 2, Lubawa 2, Kowalewo 2, Gniew 2, Działdowo 2, Łasin 2.

Powiatowym komitetom do spraw bezrobocia przydzielono jak następuje: w Grudziądzu 6 wagonów, Starogardzie 8, Sępólnie 3, Tucholi 2.

Naczelny Komitet pozatem przyznał za wstawienie listem p. Wojewody oraz z własnej inicjatywy specjalny kontyngent cukru dla Pomorza na dożywienie bezrobotnych w listopadzie i grudniu rb. Cukier ten przyznano bezpłatnie w ilości 28 ton.

Podział tego kontyngentu przedstawia się następująco: Miasto Toruń i Grudziądz otrzymują po 4 ton, Gdynia 3 tony, a wszystkie powiaty wraz z pozostałymi miastami po 1 tonie.

Gielda Płodów Rolnych w Poznaniu

Poznan, dnia 29. X. 1931 r.

Wzrostek: 100 kg. w 100 kg., w 100 kg., w 100 kg.

Zyr...	22,50—22,75
Pszentka	22,25—23,00
Jęczmień przemysłowy	21,25—23,75
Jęczmień browarowy	25,50—26,50
Owies nowy	22,50—23,00
Maks z 60% w. work.	33,75—34,75
Maks p. 65% w. work.	33,50—35,50
Otręby żytnie	14,50—15,25
Otręby pszenne	13,25—14,25
Otręby pszenne (grube)	14,25—15,25
Rzepak	31,00—32,00
Groch Victoria	21,00—26,00
Groch Folgera	25,00—27,00
Ziemniaki jadalne	2,50—2,80
Gorzycyca	39,00—43,00

RUCH W TOWARZYSTWACH

ZBIORKA TOWARZYSTWA POWST. I WOJAKOW IM. GEN. JOZEFA HALLERA odbędzie się w niedzielę dnia 1. listopada br. o godz. 16.30 (4.30) przed lokalem zebrania celem wymarszu na cmentarz. Sztafard z znakiem żałoby. Wszyscy Druhowie w czapkach winni się stawić punktualnie. ZA WOLNOŚĆ! Zarząd.

Męskie Towarzystwo św. Wincentego a Paulo.

W niedzielę, dnia 1 listopada br. o godz. 16.30 zebra nie w klasztorze, na które szanownych członków u przejmie się zaprasza. Zarząd.

Związek b. Uczestników Powstań Narodowych R. P. Grupa Chojnice. Dnia 31 bm. o godz. 19 w dotychczasowym lokalu zebrania odbędzie się zebranie miesięczne. Obecność wszystkich członków konieczna ze względu na ważne sprawy tj. wydanie formularzy — kwestionariusza — i omówienie wypełnienia tegoż. Zarząd.

Klub Sportowy Chojniczanka. — W sobotę o godz. 8-mej wiecz. odbędzie się zebranie miesięczne Klubu Sportowego Chojniczanki w lokalu p. Koperskiego.

T. G. „Sokół“ Sekcja gier sportowych. Ćwiczenia będą się odbywały regularnie w wtorki i piątki punktualnie o godz. 8 wieczorem w sali gimnastycznej przy placu Piastowskim. Na ćwiczenia winni się bezwzględnie stawić tak gimnastycy i lekkoatleci jak piłkarze. Tam przyjmuje się także chcących wstąpić w szeregi sokole.

„CZOŁEM!“ Kierownik.
T. G. „Sokół“ — Oddział Młodzieży. Ćwiczenia odbywają się regularnie w środy i soboty o godz. 8 wieczorem w sali gimnastycznej przy placu Piastowskim. Przybyć wszystkich bezwzględnie konieczne. Nowych członków przyjmuje się na miejscu. „CZOŁEM!“ Kierownik.

Przetarg przymusowy
Dnia 31. bm. o godz. 11-tej sprzedam w lokalu licyt. ul. Człuchowska 29. najwięcej dającym za gotówkę:

1 biurko, 1 stół, 4 krzesła.
Winkowski
 Kom. sąd. Chojnice. 1594

W sobotę 31. bm. o godz. 8-mej rano odbędzie się **sprzedaż**

mięsa wołowego
 w taniej jatce
 Cena 30 — 40 gr. za funt.

Wieńce, krzyże, chryzantemy, pierwiosnki, kwiaty cięte kosze z kwiatami poleca tanio
L. Howe
 ogrodnictwo, Człuchowska 53.

Wydaję obiady po niskich cenach oraz **pokój umeblowy** dla dwóch pań lub ranów z całym utrzymaniem
Pl. Jagielloński 7. part.

Mieszkanie sympatyczne w centrum miasta 2 pokoje i kuchnia dla dwóch pań poszukuje się. Zgłośz. skierować proszę do eksp. Dzien Pom.

Pokój umeblowany do wynajęcia
Dworcowa 40.
 l. ptr. lewo.

Walne Zgromadzenie
Bankverein Chojnice, Bank Spółdzielczy
 z ogr. odp. w Chojnicach

odbędzie się
w poniedziałek, dnia 9 listopada 1931 r.
 o godz. 7.30 po poł. w salce hotelu p. Engla

- Porządek obrad:**
1. Sprawozdanie Zarządu
 2. Wybór uzupełniający Rady Nadzorczej
 3. Wolne wnioski bez uchwał.
- Rada Nadzorcza**
D. Wyrch, prezes.

Otręby pszenne, ospa pszena, żytnia i śrut do paszy

poleca tanio
Baerwald,
 Sp. z o. odp.
Oddział Chojnice.
 Staroszkolna.

Ogłaszajcie
 w poczytnym piśmie naszym

Chroń siebie i rodzinę od nędzy
 Oszczędzaj i składaj ciężko zapracowaną grosz do pupilarnie pewnej instytucji jaka jest
Miejska Komunalna Kasa Oszczędności Chojnice, Rynek 1.

DRUKARNIA
 „Dziennika Pomorskiego”
 Chojnice, ulica Człuchowska nr. 13.

Wykonuje wszelkiego rodzaju
druki

jak: formularze urzędowe dla przedsiębiorstw, druki reklamowe, zaproszenia i plakaty dla towarzystw, wizytówki i wszelkie prace wchodzące w zakres drukarstwa. Dostarczamy druki wykonane fachowo, czysto po cenach najniższych również i w niemieckim języku.

Tapety Przeszło 250 gatunków na składzie, — od najtańszych do najwykwintniejszych.
 Kolekcja okazowa na życzenie.
 Lisztewki do tapet, szlaki, (borty) szablony, farby, pokesty, lakiery.
Najkorzystniejsze źródło zakupu!
10% do 25% rabatu!
 Drogerja i Handel Farb.
Bracia Hubert właśc. Julian Hubert
 Chojnice, Pomorze. Gdańska 18.
 Telefon 219. :: rok zał. 1894.

Znowu raz zakupicie po bardzo korzystnej cenie, o ile zakupicie u mnie trykotaże i towary wełniane od 7-go października br., uskuteczniajcie zakupy swoje dla rodzin, by zaoszczędzić pieniądze na inne potrzeby. **Pomimo niskich cen, towar pierwszorzędny, który każdemu zadowolenie sprawi.**
 Każdy niech się przekona o niskich cenach i jakości towarów jak: **spodni męskich 3,40 zł, swetry męskie 2,50 zł, koszule wiechrzne 8,— zł, kombinacje dziecięce 2,— zł, szlypfery 2,— zł, i t. d. i t. d.**

Ludwig Rasch
 Chojnice

Wytnij i podaj drugiemu!

Kwitt mies. na zamówienie gazety.
 Niżej podpisany zamawia w urzędzie pocztowym:

Tytuł gazety	Czas przedpłaty	Abon.
„Dziennik Pomorski”	listopad 1931	2,91 zł.

Gazetę proszę dostarczyć mi do domu, a przedpłatę sćiągnąć przez listonosza.

Imię, nazwisko i dokładny adres zamaw.:

Pokwitowanie poczty:
 Z odebrania powyższej sumy kwitujemy,
 dnia _____ 1931 r.

Kwitt mies. na zamówienie gazety.
 Niżej podpisany zamawia w urzędzie pocztowym:

Tytuł gazety	Czas przedpłaty	Abon.
„Dziennik Pomorski”	listopad 1931	2,91 zł.

Gazetę proszę dostarczyć mi do domu, a przedpłatę sćiągnąć przez listonosza.

Imię, nazwisko i dokładny adres zamaw.

Pokwitowanie poczty:
 Z odebrania powyższej sumy kwitujemy
 dnia _____ 1931 r.

Drzewka owocowe wysokopienne, karłowe i Szpalery w dobrych gatunkach poleca **K. Blaszczyk, Chojnice.**

Krzyże wieńce po wszelkich cenach **pierwiosnki asparagi kwiaty cięte** poleca **A. Zemke** Ogrodnictwo Mickiewicza 9.

Pomorsko - Poznański Rozkład Jazdy Kolejowej na okres zimowy po 85 gr.
 poleca **Księgarnia Dziennika Pom.**